

GOTTMER

Tom Froese

MUMMIES

onttrafeld

Ontdek alles over de mummies in het oude Egypte

Wat is een mummie?

Meer dan 5000 jaar geleden ontstond een beroemde beschaving in het oude Egypte, in het noorden van Afrika. Hun koningen werden farao's genoemd. De oude Egyptenaren geloofden in het leven na de dood en dachten dat de ziel voor eeuwig zou voortbestaan in het hiernamaals als het lichaam goed werd bewaard en verzorgd. Die lichamen noemen wij mummies!

Het woord 'mummie' stamt af van het Perzische woord *mūmiyā*. Het betekent 'bitumen', en dat is een zwart, plakkerig spul dat op teer lijkt. Toen honderden jaren geleden de allereerste mummies werden ontdekt, leek het net alsof ze helemaal waren ingesmeerd met bitumen, en daarom noemen we die lichamen nu mummies. Tegenwoordig noemen we het proces van het maken van een mummie 'mummificeren' of 'balsemen'.

De oude Egyptenaren geloofden dat er in elke persoon drie zielen leefden, die ook na de dood bleven voortbestaan:

De Egyptenaren vonden het heel belangrijk om het lichaam van een dode te beschermen, omdat de drie zielen erin woonden. Ze geloofden dat de zielen het lichaam moesten kunnen herkennen na de dood, zodat ze voor eeuwig konden leven.

Hoe werden mummies gemaakt?

De gewone burgers in het oude Egypte konden gemummificeerd worden als ze dat wilden, maar het was een heel ingewikkeld en duur proces. Alleen de allerrijkste mensen en koningen konden zich de beste materialen veroorloven.

Als iemand sterft, gaat het lichaam al heel snel rotten – zeker in de hitte van de woestijn. Daarom moesten de balsemiers zo snel mogelijk beginnen met het mummificeren. En zelfs met een heel team van balsemiers kostte het heel veel tijd!

Als eerste moest het lichaam opgehaald worden. De balsemiers brachten het naar een speciale *iboe*, een reinigingstent. De *iboe* was gemaakt van riet en matten en stond meestal dicht bij de rivier de Nijl zodat ze makkelijk schoon water konden halen. In de *iboe* verwijderden de balsemiers alle vloeistoffen die nog in het lichaam zaten, zoals bloed. Daarna werd het lichaam gewassen met water en natron, een soort zout.

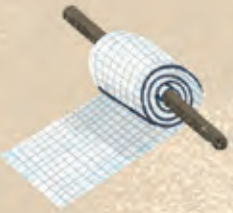
Als het lichaam gereinigd was, werd het naar de werkplaats van de balsemiers gebracht. Die heette een *wabet*.

Ontmoet de balsemiers:

De **MEESTER VAN GEHEIMEN** had de leiding over het proces. Sommige mensen denken dat hij een masker droeg met het hoofd van de god Anubis, de god die als eerste een mummie maakte.

Het gereedschap van een balsemer:

LINNEN
Om verbanden te maken

**VUUR-
STENEN
MES**
Speciaal om
het lichaam
open te snijden

TRECHTER
Om hars door de
neusgaten in de
schedel te gieten

PALMWIJN
Om het lichaam
te wassen nadat
de organen
verwijderd zijn

**ZAAGSEL, ZAND
EN MODDER**

Om het
lichaam mee
te vullen

NATRON
Een natuurlijk
zout dat vocht
opzuigt en vet
afbreekt

HARS
Om het lichaam mee
te bedekken nadat het
gevuld is

**PARFUM EN
OLIE**
Om de huid lekker
te laten ruiken

De **SCHRIJVER** tekende
een lijn aan de linker-
kant van de buik.

De **SNIJDER** maakte een snee op de lijn
en verwijderde de organen. Zodra hij
de snee had gemaakt, rende hij hard
weg uit de werkplaats, terwijl anderen
hem achtervolgden en met stenen
bekogelden.

De **ZOUTER** zorgde
dat de organen
bewaard bleven.

De **PRIESTER** las
heilige teksten
voor en sprak
spreuken uit.

Hoe werden mummies ingewikkeld?

Als de mummie er zo mooi mogelijk uitzag, werd het lichaam in windsels gewikkeld. Zo was het lichaam beschermd tijdens de reis naar het hiernamaals, zowel lichamelijk als spiritueel. Tijdens het inwikkelen las een priester speciale spreuken op als extra bescherming.

De verbanden waren meestal van linnen. Voor hele belangrijke mummies gebruikten de balsemiers stukken stof die eerder bij religieuze ceremonies waren gebruikt, maar arme mensen moesten het doen met oude lappen zoals bedlinnen! De doeken werden in lange, dunne repen gescheurd die op verband leken.

Meestal begonnen de balsemiers met het verbinden van het hoofd, daarna elk arm en been, en als laatste de rest van het lichaam.

Mummieblunders!

Sommige mummies werden verkeerd ingepakt, kwamen per ongeluk op hun buik te liggen of eindigden met een masker op hun voeten. Eén keer is er een mummie gevonden waarbij tijdens het verbinden allemaal kleine muizen en hagedissen tussen het linnen waren gekropen!

Zodra de mummie helemaal met linnen stroken verbonden was, werd hij in een grote rechthoekige doek gewikkeld, een doodspleed. Die werd met nóg meer linnen op zijn plek gehouden. Sommige mummies hadden uiteindelijk een verband van wel 375 meter...

... bijna even lang als vier hele voetbalvelden!

Het linnen werd doordrenkt met olie of hars, wat de verbanden als een soort lijm bij elkaar hield. Er werden extra stukjes linnen tussen de lagen gestopt zodat de mummie een rondere vorm kreeg. Mummies werden in wel 20 lagen gewikkeld, dus ze moest heel vaak opgetild en omgedraaid worden. In lastige gevallen konden de balsemiers wel 30 dagen over het wikkelen doen!

Wie zijn de beroemdste mummies?

Tegen het einde van de 19de eeuw begonnen mensen te geloven in griezelige verhalen over oude mummies die weer tot leven kwamen. In 1922 ontdekte archeoloog Howard Carter een koninklijke tombe die nooit eerder was betreden. De tombe was nog afgesloten, dus niemand wist wat erin verborgen lag!

Pas jaren later bereikten Carter en zijn team de grafkamer... Daar ontdekten ze de mummie van koning Toetanchamon, een jonge farao die duizenden jaren geleden over Egypte heerste. De mummie zelf was niet zo goed bewaard gebleven, maar de tombe van Toetanchamon bevatte een aantal van de grootste schatten ooit gevonden.

Een rijke aristocraat die Carter hielp, Lord Carnarvon, overleed vlak nadat de tombe geopend werd aan de gevolgen van een ontstoken muggenbeet. Mensen waren bang dat de mummie toch echt vervloekt was...

De mummie van Toetanchamon is het beroemdst, maar hij is niet de enige met een interessant verhaal. Hier lees je over een paar van de bekendste Egyptische mummies die je in musea over hele de wereld kunt zien.

SETI I

De mummie van farao Seti I was uit zijn rijkversierde tombe gehaald en verstopt om hem te beschermen. Toen hij uiteindelijk toch gevonden werd, was zijn lichaam erg beschadigd door grafrovers, maar zijn gezicht was nog intact.

DE PECHMUMMIE

De pechmummie is eigenlijk helemaal geen mummie. Het is een beschilderd bord dat bedoeld was om op een echte mummie te leggen. Het zou vervloekt zijn geweest en ongeluk hebben gebracht aan zijn eigenaars. Sommige mensen geloven dat het bord met de Titanic is gezonken.

KATEBET

Katebet was heel zorgvuldig in verband gewikkeld, maar haar lichaam was gevuld met modder!

MAN VAN GEBELEIN

Een van de vroegste Egyptische mummies was een man uit Gebelein, met opvallend rood haar. Hij overleed rond 3400 voor Christus, voordat de Egyptenaren begonnen met mummificeren. Zijn lichaam was op natuurlijke wijze opgedroogd in het hete zand.

RAMSES II

De mummie van de machtige farao Ramses II werd gevonden in 1881 in dezelfde geheime tombe als die van Seti I. Bijna een eeuw later zagen archeologen dat hij in ontzettend slechte staat was, dus vlogen ze hem naar Parijs voor een speciale behandeling. Hij kreeg zelfs een Egyptisch paspoort voor de vlucht, met daarop de omschrijving 'Koning (overleden)'.

Onttrafel de wonderlijke mysteries uit de wereld van de mummies in het oude Egypte.

**Wat is een mummie?
Hoe werden mummies begraven?
Bestaan mummievloeken echt?**

In dit boek krijg je antwoord op al je mummievragen. Je leest tot in de griezeligste details hoe mummies werden gemaakt, stiekeme grafrovers te werk gingen en dat ook huisdieren gemummificeerd werden. En je ontdekt de geheimen van het balsemen en welke schatten er in de piramides van farao's liggen opgestapeld.

9 789025 775391 >

www.gottmer.nl

GOTTMER